

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

بیمارستان برکت امام خمینی (ره) میانه

مراقبت از کاتتر دیالیز خونی (دبل لومن)

تهیه و تنظیم: پروانه نوروزی

کارشناس پرستاری

منبع: اصول همودیالیز

سال تهیه ۱۳۹۷

سال بازنگری ۱۳۹۹

Barekat-Nc/c-Pam

واحد آموزش سلامت

زمانی که کلیه ها از کار می افتند نمی توانند خون شما را تصفیه کنند و آب و مواد زائد را از بدنتان دفع کنند. دیالیز خونی به عنوان یک راه درمانی مورد استفاده قرار می گیرد.

راه دسترسی عروقی در دیالیز خونی، مسیر رساندن خون شما به دستگاه دیالیز می باشد.

برای دیالیز ۳ راه دسترسی عروقی وجود دارد و شما احتمالا یکی از این ۳ مورد را دارید:

۱. فیستول شریانی- وریدی که یا اتصال یک شریان و ورید مجاور هم در دست شما ایجاد می شود.

۲. گراقت شریانی- وریدی که یا استفاده از یک لوله نرم شریان و ورید دست شما به هم متصل می شوند.

۳. کاتتر که لوله نرمی است که در یکی از وریدهای بزرگ که معمولا یکی از رگ های گردن است قرار داده می شود.

۴. فیستول شریانی- وریدی انتخاب ارجح و گرافت شریانی- وریدی انتخاب یعدی برای دسترسی عروقی دائمی است. کاتتر برای دسترسی موقتی توصیه می شود. اما گاهی شرایطی وجود دارد که مانع ایجاد فیستول یا گرافت می شود و لازم است از کاتتر به عنوان راه دائمی استفاده شود.

کاتتر همودیالیز چیست؟

کاتتر مورد استفاده برای دیالیز معمولا یک کاتتر تونلی است که زیر پوست قرار داده می شود. کاتترها عموما برای شرایط اورژانس و در دوره های کوتاه (تا ۳ هفته) استفاده می شوند اما در شرایط زیر می توان بیشتر از ۳ هفته از کاتترها جهت دیالیز استفاده کرد:

۱. زمانی که راه دیگری برای دسترسی عروقی وجود نداشته باشد. برای مثال وقتی عروق خونی بیمار به اندازه کافی برای ایجاد فیستول یا گرافت قوی و مناسب نیستند.

۲. زمانی که فیستول یا گرافت شریانی- وریدی ایجاد شده اما هنوز برای استفاده آماده نیستند.

کاتترها از ۲ لوله تشکیل می شوند:

قرمزی (شریانی): که خون را از بدن شما بیرون می آورد و وارد دستگاه دیالیز می کند.

آبی (وریدی): که اجازه می دهد خون تصفیه شده به بدن بازگردد.

چگونه از کاتتر مراقبت کنیم؟

یا مراقبت خوب، کاتتر بیشتر عمر می کند و شما از مشکلاتی مانند عفونت و تشکیل لخته در امان خواهید بود.

نکات مهم:

پانسمان کاتتر را تمیز و خشک نگه دارید.

اطمینان حاصل کنید که محل ورود کاتتر تمیز است و تیم مراقبت شما پانسمان آن را در هر جلسه دیالیز عوض می کند.

از شنا کردن یا قرار گرفتن در وان حمام بپرهیزید. نباید اجازه دهید که محل کاتتر یا پانسمان خیس شود (رطوبت باعث ایجاد عفونت می شود). می توانید پانسمان را بپوشانید و دوش بگیرید.

درپوش کاتتر را هرگز بپارید هوا نباید وارد کاتتر شود.

یک ست پانسمان در منزل داشته باشید تا در صورت نیاز به تعویض پانسمان از آن استفاده کنید. از پرسنل دیالیز بخواهید تا چگونگی تعویض پانسمان در شرایط اورژانس را به شما یاد دهند.

هپار که درپوش کاتتر یاز می شود برای جلوگیری از ورود باکتری به کاتتر و جریان خونتان روی بینی و دهان خود را یا ماسک بپوشانید. پرسنل نیز موقع پانسمان کاتتر شما باید ماسک بزنند و دستکش بپوشند.

درپوش ها و کلمپ های کاتتر شما وقتی برای دیالیز استفاده نمی شوند باید کاملا بسته نگه داشته شوند. فقط اعضا تیم مراقبتی باید از کاتتر دیالیز شما برای بیرون کشیدن خون یا دادن دارو یا مایعات استفاده کنند.

اگر احساس کنید که محل اطراف کاتتر زخمی شد یا قرمز به نظر می رسد قورا یا پرستار دیالیز تماس بگیرید در مورد علائم و نشانه هایی که باید قورا مورد توجه قرار دهید از پرسنل دیالیز سوال کنید.

آیا باید در مورد کاتتر نگران باشم؟

گاهی اوقات حتی زمانی که شما خیلی مواظب هستید و دقت می کنید کاتتر شما ممکن است لخته کند یا عفونی شود. لخته ممکن است داخل مجرای کاتتر یا بیرون کاتتر تشکیل شود و مسیر را مسدود کند. این وضعیت سرعت جریان خون کاتتر را کم می کند و کیفیت دیالیز را کاهش می دهد.

عفونت می تواند حتی با سرعت جریان خوب خون هم ایجاد شود. مهم است که آموزش های مراقبتی کاتتر را دقیقا همانطور که آموخته اید اجرا کنید تا از عفونت پیشگیری کنید. شما باید علائم و نشانه های عفونت کاتتر را بشناسید و به پزشک و پرستار دیالیز خود هرچه سریعتر گزارش دهید تا درمان مناسب در این فرصت انجام شود.

علائم و نشانه های عفونت:

- تب

- لرز

- ترشح از محل خروج کاتتر از پوست

- احساس ضعف و بیحالی عمومی